

Epidemie i choroby

Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego
tel. (85) 74 39 535, fax (85) 7322 492,
email czk@bialystok.uw.gov.pl

SARS

Zachorowania wywołane są przez nieustalony jeszcze czynnik zakaźny szerzący się drogą powietrzno-kropelkową. Okres wylęgania choroby wynosi 2-10 dni. Początkowe objawy są niespecyficzne: gorączka powyżej 38 stopni C z towarzyszącymi często dreszczami, bólem głowy, bólami mięśni i poczuciem choroby. W ciągu 3 - 7 kolejnych dni dołącza się suchy kaszel i duszność. Około 10-20% zachorowań przebiega z niewydolnością oddechową wymagającą wspomaganego oddychania.

Chociaż zakażenie szerzy się od osób zakażonych drogą powietrzno - kropelkową, to jednak nie przenosi się tak łatwo jak np. grypa. Najbardziej narażone są osoby mające bezpośrednią styczność z chorym - 90% przypadków zachorowań wystąpiło wśród personelu medycznego opiekującego się osobami chorymi. Obecnie trwają badania, które wyjaśnią czy zespół SARS może być przenoszony drogą materiałową.

Czynnikiem podejrzanym o wywołanie zachorowań na SARS jest wirus z rodziny Paramyxoviridae (pokrewny wirusom np. odry, świnki).

Doniesienia badaczy amerykańskich wskazują ponadto przynależność czynnika etiologicznego wywołującego SARS do rodziny Coronaviridae - do której należą m.in. wirusy wywołujące ok. 1/3 zachorowań na nieżyt nosa. Wykluczono, że zachorowania powoduje wirus grypy lub inne wirusy mu pokrewne. Nie ustalono również ewentualnego rezerwuaru zwierzęcego.

Skutecznym sposobem zapobiegania zachorowaniu jest ochrona dróg oddechowych przez użycie masek z tzw. filtrami HEPA zatrzymującymi najmniejsze cząstki i aerozole. Również maski z gazy lub bibuły w znacznym stopniu zmniejszają ryzyko zakażenia się. Osoby chore powinny używać masek z gazy lub bibuły i być poddane izolacji.

Wąglik

- Wąglik jest chorobą spowodowaną przez bakterie zwaną *Bacillus anthracis*. Jest to choroba, która istnieje od setek lat i może naturalnie pojawić się zarówno u zwierząt jak i w ciele ludzkim w różnych częściach świata włączając w to Azję, południową Europę, części Afryki oraz Australii. Bakterie wąglika mogą przetrwać w środowisku w postaci zarodników. Najczęściej spotykaną formą wąglika jest forma ciemnych ran tworzących się na skórze, z których wywodzi się ich nazwa. Anthrax z greckiego znaczy węgiel.

Istnieją trzy rodzaje wąglika, każdy ma inne objawy:

- **Tzw. Skórny** (z objawami na skórze) - jest to najczęściej występująca forma wąglika. Najczęściej atakuje ludzi, którzy są zranieni. Kiedy dochodzi do bezpośredniego kontaktu bakterii z raną lub obtarciem skóry. W rezultacie czego bardzo szybko powstaje swędzący guz, który gwałtownie przemienia się w czarną ranę. Niektórzy ludziom mogą wtedy dolegać również: ból głowy, mięśni, gorączka oraz wymioty. W przypadku tego rodzaju wąglika należy postępować bardzo szybko. Bardzo istotna jest szybka i właściwa diagnoza oraz pomoc lekarska.

- **Wąglik rozwijający się w żołądku** pochodzi od spożywanego, zarażonego mięsa zwierzęcego. Powoduje to początkowe objawy podobne do tych jakie występują przy zatruciu, ale te powodują bardzo silny ból brzucha, wymioty krwią, oraz gwałtowne biegunki. Bardzo istotna jest szybka i właściwa diagnoza oraz pomoc lekarska.

- Najgroźniejszą odmianą węgla jest rodzaj ludzkiego węgla występujący pod nazwą „**wąglík wdychany**”, lub „**wąglík płucny**”.
Chociaż rzadko spotykany, jest on odmianą węgla dotykającego ludzi, który obecnie wzbudza największe zainteresowanie. Ta forma węgla występuje wtedy gdy osoba wystawiona jest na działanie dużej ilości zarodników węgla rozpylonych w powietrzu, w czasie gdy go wdycha. Pierwsze objawy podobne są do zwykłego przeziębienia, ale szybko mogą one się zmienić na poważne problemy z oddychaniem, oraz objawy szoku. Bardzo istotna jest szybka i właściwa diagnoza oraz pomoc lekarska.

- Istnieje szczepionka przeciwko węglikowi, nie jest ona jednak dopuszczona do powszechnego użycia ponieważ nigdy nie była poddana odpowiednim testom na ciele ludzkim. Szczepionka ta jest czasami podawana ludziom, którzy z dużą dozą prawdopodobieństwa będą wystawieni na jego działanie ze względu na wykonywany zawód, np. pracownicy garbarni, czy personel wojskowy. Nie jest ona powszechnie dostępna. Nie jest również zalecane masowe jej używanie w celu uodpornienia.

Ospa prawdziwa

- Ospa prawdziwa jako choroba, która od 1980 nie występuje w populacji ludzkiej może pojawić się jedynie jako wynik wypadku lub zbrodniczego ataku. Zaprzestanie szczepień po ogłoszeniu eradykacji stwarza sytuację powszechnej wrażliwości na tę chorobę (szczepienie przeciw ospie nie daje odporności na całe życie). Wysoka zaraźliwość ospy i brak odpowiednich zapasów szczepionki czyni groźbę ataku terrorystycznego tym wirusem szczególnie niebezpieczną.

Objawy kliniczne zakażenia wirusem ospy prawdziwej

- - niecharakterystyczne objawy okresu zwiastunowego (prodromalnego) w postaci gorączki i bólu mięśni trwające 2-4 dni,
- - wysypka pęcherzowa na twarzy i kończynach włącznie z dłońmi i stopami (w przeciwieństwie do ospy wietrznej - wysypka na tułowiu)
- - ropienie pęcherzy w ciągu 1-2 tygodni
- - pęcherze pojawiają się jednocześnie w przeciwieństwie do ospy wietrznej

Jad kiełbasiany

- Jad kiełbasiany jest silną neurotoksyną produkowaną przez gram-dodatnią bakterię (*Clostridium botulinum*) w warunkach beztlenowych. Przypadkowe zatrucia jadem kiełbasianym występują po spożyciu zakażonych i niewłaściwie przechowywanych potraw konserwowanych (najczęściej konserwy mięsne, rybne i warzywne).

Sygnaly zagrożenia

1. Jednoczesne lub w krótkich odstępach czasu wystąpienie potwierdzonych klinicznie i (lub) laboratoryjnie zatruc jadem kiełbasianym w ilości przekraczającej średnią z ostatnich trzech miesięcy.
2. Jednoczesne lub w krótkich odstępach czasu wystąpienie zespołów klinicznych (nie potwierdzonych etiologicznie) objawami przypominających zatrucie jadem kiełbasianym.
3. Dokonany atak bioterrorystyczny z użyciem jadu kiełbasianego w innych krajach, szczególnie ościennych.
4. Groźba (jawna lub pochodząca z danych wywiadu) ze strony organizacji ekstremistycznych (w tym państw) dokonania ataku bioterrorystycznego z użyciem jadu kiełbasianego.

Objawy kliniczne zatrucia jadem kiełbasianym

- Pacjent jest przytomny z zachowanym kontaktem logicznym, bez gorączki;
- Symetryczne porażenia nerwów czaszkowych (opadanie powiek, osłabienie zaciskania szczęk - opadanie żuchwy, trudności w połykaniu i w mowie);
  - Nieostre i (lub) podwójne widzenie;
- Symetryczne, zstępujące osłabienie siły mięśniowej (zajęciu ulegają najpierw mięśnie ramion, następnie mięśnie oddechowe, w końcu mięśnie kończyn dolnych);
- Zaburzenia oddychania w wyniku porażenia mięśni oddechowych i opadania głośni.

EPIDEMIA PTASIEJ GRYPY

- Aby zminimalizować możliwość zakażenia należy wziąć pod uwagę wszystkie środki ostrożności mające na celu ochronę zdrowia ludzi. W szczególności powinno się **UNIKAĆ KONTAKTU Z DROBIEM** (np. kurczaki, kaczki, gęsi, gołębie) lub innymi dzikimi ptakami, a także unikać miejsc gdzie może być obecny drób zakażony wirusem grypy ptasiej (H5N1), takich jak np. targowiska, ферmy drobiu, zakłady przetwórstwa.

- Tak, jak przy kontakcie z innymi chorobami zakaźnymi, jednym z najważniejszych elementów profilaktyki jest **DOKŁADNE I CZĘSTE MYCIE RĄK**.
Należy myć ręce często, przy użyciu mydła i wody lub, jeśli nie jest to możliwe, przy pomocy środków zawierających alkohol. Pomaga to usunąć zakaźny materiał ze skóry i tym samym zapobiega przeniesieniu się choroby

- Wirus ptasiej grypy może przeżyć w materiale organicznym pochodzenia zwierzęcego co najmniej przez 7 dni – dlatego też czyszczenie z użyciem detergentów miejsc skażonych bądź narażonych na skażenie jest istotnym elementem w zapobieganiu rozprzestrzeniania się wirusa. Wirus jest wrażliwy zarówno na **WSZYSTKIE RODZAJE DETERGENTÓW** jak i temperaturę powyżej 90°C.

- **JEŚLI** u osoby mającej kontakt z ptactwem lub powracającej z krajów dotkniętych ptasią grypą **POJAWIĄ SIĘ OBJAWY GRYPOWE**, po bezzwłocznym umówieniu telefonicznej wizyty u lekarza, powinna ona ograniczyć kontakt z innymi osobami na tyle, na ile jest to możliwe, aby zapobiec rozprzestrzenieniu się choroby na inne osoby. **INNE OSOBY NIE PÓWINNY MIEĆ KONTAKTU Z WYDZIELINĄ Z NOSA I UST** osoby wykazującej objawy choroby lub chorej. Chusteczki higieniczne i inne środki higieny osobistej mające kontakt z wydzielinami i wydalinami osoby wykazującej objawy choroby należy bezpiecznie usunąć (np. szczelnie zamknąć w plastikowym worku i spalić).

W celu uniknięcia zagrożeń epidemiologicznych wynikających z różnych przyczyn obywatel powinien:

- przestrzegać podstawowych zasad higieny;
- nie spożywać żywności z niepewnych źródeł;
- unikać kontaktu z chorymi na choroby zakaźne;
  - w razie wątpliwości zgłosić się do lekarza;
- przestrzegać terminów szczepień ochronnych;
  - ograniczyć kontakty bezpośrednie ze zwierzętami;
- przestrzegać zaleceń zawartych w ogłoszeniach i komunikatach (np.: ostrzeżenia, o wściekłości);

Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego
tel. (85) 74 39 535, fax (85) 7322 492,
email czk@bialystok.uw.gov.pl

KONIEC

Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego
tel. (85) 74 39 535, fax (85) 7322 492,
email czk@bialystok.uw.gov.pl

